

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk

1. Utvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

2. Baggrund

Den socialdemokratiske gruppe har fremlagt forslag A 1472 om nordisk forskning på polare lavtrykk. Forslaget blev behandlet i Kultur- og Uddannelsesudvalget d. 27. august 2009. Forslagsstillerne ønsker større forskning i hvordan polare lavtrykk oppstår, da disse udgør en stor trussel mod bl.a. skibstrafik og ressourceudvinding i Nordområdene.

3. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende instanser:

Danmark:

Meteorologisk institut

Søfartsstyrelsen

Danmarks Rederiforening

Dansk polarcenter/ Under forsknings og innovationsstyrelsen

Københavns Universitet, Niels Bohr instituttet, Is og klima

Sekretariatet for ministeren for nordisk samarbejde

Færøerne:

Fiskeriministeriet

Grønland:

Finland:

Miljöministeriet
Havsforskningsinstitutet
Meteorologiska institutet

Åland:

Island:

Veðurstofa Íslands
Siglingastofnun Íslands
Rannsóknamiðstöð Íslands
Hafrannsóknastofnun
Stofnun Vilhjálms Stefánssonar
Háskólinn á Akureyri
Nesskip
Eimskipafélag Íslands

Norge:

Meteorologisk Institutt
Norges Forskningsråd
Norges rederiforbund
Bjerknessenteret for klimaforskning
Havforskningsinstituttet
Nansensenteret
CICERO- senter for klimaforskning
Til sekretariatet for Nordisk samarbeidsminister i Utenriksdepartementet.

Sverige:

Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, SMHI (Miljödepartementet)
Vetenskapsrådet (Utbildningsdepartementet)
Forskningsrådet Formas (Miljödepartementet)
Havsmiljöinstitutet, Göteborgs universitet (Utbildningsdepartementet)
Sveriges redareförening

Sammenfattende var høringssvarene positive overfor forslaget. Det blev påpeget, at en bedre viden og kundskab om de polare lavtryk vil medføre øget sikkerhed for al aktivitet på havet, og med den øgede trafik i de arktiske områder er det vigtigt, at de ekstreme vejrforhold bliver varslet i god tid. Det bliver også påpeget, at man kunne foreslå at øget forskning på dette område kunne være en del af det mere brede topforskningsinitiativ.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget er enig i de mange positive høringssvar, og mener også, at det er vigtigt for sikkerheden på havet (og på land) at man har mulighed for at forudsige polare lavtryk i god tid. Den øgede trafik i nordområderne sætter større krav til redningsberedskab, og en forudsætning for en effektiv redningsindsats, er gode vejrprognoser.

Det fremgår af høringssvarene, at et aspekt ved polare lavtryk er, at de i begyndelsen er små og svære at opdage med traditionelle observationsnetværk på polare og arktiske havområder. Vejrprognosemodellerne behøver en vis mængde observationsinformation om et eventuelt polarlavtryk, som basisinformation for prognosen, for at kunne forudse ændringer et par dage frem. Det er svært at indsamle nok observationsinformation i disse områder, da de er tyndt befolkede og har ekstreme vejrforhold. Derfor er satellitter og fjernobservation de vigtigste redskaber til indsamling af data. Det bliver fremført, at observation af polarområderne ved hjælp

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

af satellitter er en af meteorologisk forsknings største udfordringer, og her er der mulighed for at opnå betydelige internationale forskningsresultater.

Nordisk Råds Næringsudvalg behandler i øjeblikket et medlemsforslag, stillet af den socialdemokratiske gruppe, som omhandler nordisk rumfartspolitisk samarbejde. (A 1464/næring: Medlemsforslag om nordisk romfartspolitisk samarbeid). Forslagets at-satser lyder:

- at ta initiativ til økt satsing, inklusiv FoU-innsats, på romvirksomhet for å utvikle bedre miljø- og ressursovervåking i nordområdene og Arktis. Bedre koordinering av aktiviteter som pågår, må også vurderes
- at vurdere om data fra overvåkning kan gjøres tilgjengelig mellom de nordiske land i større grad enn det som i dag er tilfellet

Kultur- og Uddannelsesudvalget vurderer, at disse to forslag har mange fælles argumenter og motiveringer. Prognoser for polare lavtrykk udarbejdes på basis af satellitovervågning af områderne, og dette kræver informationsudveksling og rumforskningssamarbejde mellem landene. Formålet med øget samarbejde er større sikkerhed på havet, både for næringsliv (fiskeri, ressourceudvinding), turismeindustrien, samt bedre miljøovervågning. Udveksling af informationer bør være en integreret del af samarbejdet mellem landene, ligesom regelmæssig vurdering og koordinering af de indsatser som pågår, bør være det.

5. Konklusion

Kultur- og uddannelsesudvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

Stockholm den 27. oktober 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Bente Dahl (RV), næstformand
Monica Green (s)
Bitten Høegh-Dam (S)
Katrin Dahl Jakobsen (Jvfl)
Mogens Jensen (S), formand

Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS)
Per Olaf Lundteigen (Sp)
Gunn Olsen (A)
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og uddannelsesudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

A 1472/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4

Medlemsforslag om nordisk forskning på polare lavtrykk

Med økende fokus på klimaendringer og værforandringer sammen med større oljeaktivitet, stor fiskeriaktivitet og økende skipsfart i arktiske havområder, krever dette bedre varsling av dårlig vær for å kunne øke sikkerheten i arktiske områder. En ser også økende skipstrafikk i Østersjøen og Nordsjøen som krever større oppmerksomhet på alle forhold knyttet til sikker skipstrafikk.

Gjennom et norsk TV-program ble det dokumentert at meteorologene hittil ikke har hatt tilstrekkelige hjelpemidler til å oppdage og varsle polare lavtrykk i tide. Polare lavtrykk kan forårsake at ekstreme vinder oppstår meget hurtig. Dette kan ha som resultat at skip og fiskere på havet kan komme i vanskeligheter, vanskeligheter som i større grad kunne vært unngått ved sikrere varsling av ekstremvær.

I ovennevnte TV-program ble det også vist til at japanske meteorologer arbeider med spørsmål omkring polare lavtrykk bl.a. ved at meteorologer, ved å bruke stor datakraft, har greid å spore større polare lavtrykk.

En rekke alvorlige og uforklarlige skipsforlis kan om mulig forklares ved uventet og ikke varslet ekstremvær. I ettertid har meteorologer kunnet etterprøve meteorologiske data. En av forutsetningene for polarstorm er kald luft over temperert hav.

Generelt ser vi at værvarslingen blir stadig bedre og bedre gjennom høyere meteorologisk kompetanse og bruk av ny teknologi. Trolig kan global oppvarming øke faren for mer ekstremvær i arktiske strøk og tilgrensende områder.

Det er et sterkt behov for sikrere kunnskap om polare lavtrykk og varslingen av disse. Derfor er det nødvendig med mer forskning og mer samarbeid omkring dette, også mellom landene. Det ville være nyttig om de

nordiske land forsterker forskningen på dette området og at det tas konkrete initiativ til dette.

På baggrund af ovenstående foreslår **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å øke forskningen på hvordan polare lavtrykk oppstår og hvordan en kan få til sikrere varsling av disse gjennom et tettere meteorologisk samarbeid mellom landene i Norden ut fra et felles mål om å kunne forebygge at ulykker skjer i de utsatte områdene

København den 16. april 2009

Bendiks Harald Arnesen (A)

Sinikka Bohlin (s)

Berit Brørby (A)

Ole Vagn Christensen (S)

Sigrun Eng (A)

Monica Green (s)

Billy Gustafsson (s)

Kerstin Haglö (s)

Helgi Hjörvar(A)

Britt Hildeng (A)

Mogens Jensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S)

Asmund Kristoffersen (A)

Gunn Olsen (A)

Hans Olsson (s)

Tuula Peltonen (sd)

Niels Sindal (S)

Maria Stenberg (s)

Jacob Söderman (sd)

Tommy Tabermann (sd)

Nordisk Råd

A 1472/kultur

Behandles i:

Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:

- Medlemsforslag

J.nr. 09-00145-4